

ZATWIERDZAM

Warszawa, 02-05-2024 r.

KOMENDANT GŁÓWNY
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

nadbryg. dr inż. Mariusz FELTYNOWSKI

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

KOMENDA GŁÓWNA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

ZASADY ORGANIZACJI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Warszawa 2024

Niniejszy dokument opracowany został na podstawie procesu ewaluacji „Zasad organizacji doskonalenia zawodowego w Państwowej Straży Pożarnej” zatwierdzonych w grudniu 2016 r. Dokument opracował zespół powołany przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej Decyzją Nr 42 z dnia 22 września 2023 roku, w sprawie powołania zespołu do opracowania propozycji zmian w „Zasadach organizacji doskonalenia zawodowego w Państwowej Straży Pożarnej”.

Nadzorujący pracę zespołu:

st. bryg. Marcei Sobol

Zastępca Dyrektora w Biurze Edukacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

Przewodniczący Zespołu:

st. bryg. Paweł Fliszkiewicz

Prorektor-Zastępca Komendanta ds. Operacyjnych Akademii Pożarniczej w Warszawie.

Wiceprzewodniczący:

bryg. Szymon Ławecki

Zastępca Naczelnika Wydziału Organizacji Doskonalenia Zawodowego i Kultury Fizycznej w Biurze Edukacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

Członkowie Zespołu:

st. bryg. Tomasz Jonio

Naczelnik Krajowego Centrum Koordynacji Ratownictwa w Biurze Planowania Operacyjnego Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

bryg. Radosław Kozicki

Zastępca Dyrektora w Biurze Komenda Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

bryg. Jakub Okólski

Dowódca Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 3 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej m. st. Warszawy.

mł. bryg. Wojciech Kusznerko

Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim.

mł. bryg. Bogusław Szydło

p.o. Zastępca Komendanta Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie.

Sekretarz Zespołu:

st. str. Marta Grudzień

Młodszy technik w Wydziale Organizacji Systemu Kształcenia i Szkolenia w Biurze Edukacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

oraz

st. bryg. w st. spocz. Maciej Iwko

mł. bryg. w st. spocz. Anna Kubicka

Spis treści

Słownik	5
Wstęp	7
1. Doskonalenie zawodowe w Państwowej Straży Pożarnej	8
Diagnoza potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego.	9
Plan doskonalenia zawodowego.....	9
Realizacja doskonalenia zawodowego.	9
Weryfikacja realizacji doskonalenia zawodowego i podsumowanie planu rocznego.	10
2. Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby	12
2.1. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby - realizowanego w jednostkach ratowniczo-gaśniczych.	14
Weryfikacja poprawności organizacji doskonalenia zawodowego strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby - realizowanego w jednostkach ratowniczo-gaśniczych.	17
Doskonalenie zawodowe strażaków wchodzących w skład specjalistycznej grupy ratowniczej.	18
2.2. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby - realizowanego w ośrodkach szkolenia	19
2.3. Doskonalenie zawodowe etatowych i nietatowych obsad stanowisk kierowania	21
Organizacja doskonalenia zawodowego etatowej obsady stanowiska kierowania realizowanego w komendach Państwowej Straży Pożarnej.....	21
Organizacja doskonalenia zawodowego etatowych obsad stanowisk kierowania realizowanego przez komendy wojewódzkie PSP i Komendę Główną PSP.	22
Organizacja doskonalenia zawodowego nietatowej obsady stanowiska kierowania realizowanego w komendach Państwowej Straży Pożarnej.....	22
Weryfikacja poprawności organizacji doskonalenia zawodowego strażaków pełniących służbę w stanowiskach kierowania (etatowa i nietatowa obsada).....	23
3. Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby oraz pracowników cywilnych	24
3.1. Organizacja doskonalenia zawodowego dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych	26
Poziom komendy powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.	26
Poziom komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.....	26
3.2. Organizacja doskonalenia zawodowego dowódców grup specjalistycznych i koordynatorów dziedzin ratownictwa specjalistycznego.	28
Poziom komendy powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.	28
Poziom komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.....	28
Poziom centralny.....	28
3.3. Organizacja doskonalenia zawodowego kierowników jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej	31

Poziom komenda wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.....	31
Poziom centralny.....	31
3.4. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków wykonujących zadania związane z udziałem w działaniach ratowniczych	33
3.5. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków niewykonujących zadań związanych z udziałem w działaniach ratowniczych i pracowników cywilnych.	34
3.6. Organizacja doskonalenia zawodowego kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia	35
4. Załączniki	36
Załącznik nr 1	37
Załącznik nr 2.....	42
Załącznik nr 3.....	45
Załącznik nr 4.....	46
Załącznik nr 5.....	47
Załącznik nr 6a.....	48
Załącznik nr 6b	49

Słownik

Ćwiczenia to forma doskonalenia obejmująca zespół czynności wykonywanych i wielokrotnie powtarzanych, celem zapewnienia praktycznego przygotowania do prowadzenia działań ratowniczych.

Ćwiczenia aplikacyjne to ćwiczenia na mapach i operacyjnych planach ratowniczych oraz praca na procedurach i dokumentach służbowych z zastosowaniem symulowanych scenariuszy, w których siły i środki dysponowane są wyłącznie bez ich faktycznego użycia.

Ćwiczenia dowódczo-sztabowe to forma szkolenia obejmująca rodzaj ćwiczeń taktycznych (operacyjnych) stosowanych w szkoleniu dowódców i sztabów w zakresie doskonalenia w zespołowym działaniu, podnoszenia umiejętności rozwiązywania taktycznych zadań bojowych, dowodzenia sztabami itp.

Ćwiczenia na obiektach to ćwiczenia prowadzone na obiektach, w celu weryfikowania gotowości operacyjnej sił i środków do wykonywania działań ratowniczych, a także przygotowania obiektów, bądź terenów do prowadzenia działań ratowniczych.

Ćwiczenia zgrywające to ćwiczenia taktyczne pododdziałów, których celem jest zgrywanie elementów kierowania działaniami ratowniczymi, na różnych poziomach kierowania.

Doskonalenie kadr kierowniczych realizowane jest w procesie dokształcania zawodowego poprzez kształtowanie nowych umiejętności, poprzez poszerzenie i pogłębienie wiedzy z zakresu organizacji pracy i zarządzania, w tym zaznajamianie z nowymi metodami organizacji pracy, zarządzania mieniem przez osoby pełniące funkcje kierownicze. Formami organizacyjnymi dokształcania zawodowego kadr kierowniczych mogą być: studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i umiejętnościowe organizowane przez podmioty realizujące proces kształcenia ogólnego i zawodowego.¹

Doskonalenie zawodowe to proces systematycznej oraz ciągłej aktywności zawodowej mający na celu aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębianie wiedzy i umiejętności związanych z wykonywanym zawodem. Potrzeba doskonalenia zawodowego wynika z rozwoju nauki, techniki, ze zmian technologicznych wytwarzania oraz potrzeby samodzielności w działaniu.²

Jednostka lekcyjna to zajęcia dydaktyczne trwające 45 minut.

Konferencja to spotkanie przedstawicieli instytucji lub organizacji w celu omówienia określonych zagadnień.³

Koordynator to osoba koordynująca jakieś działania, potrafiąca podejmować decyzje i słuchać innych. Czuwa nad procesem pracy, wyznacza cele i priorytety.

¹ T. W. Nowacki „Leksykon pedagogiki pracy”, ITE, WSP TWP, WSP ZNP, Radom

² Tamże.

³ „Wielki słownik wyrazów obcych”, PWN Warszawa 2010 r.

Narada to uzgadnianie poglądów w jakiejś sprawie przez większą liczbę osób; też: spotkanie zwołane w tym celu.⁴

Odprawa służbowa to spotkanie przełożonego z podwładnymi, którego celem jest przekazanie bieżącej informacji o realizowanych zadaniach, planach i sprawozdawczości. Często ma charakter informacyjny; prowadzona w formie podawczej.

Odprawa szkoleniowa to spotkanie, podczas którego występuje przedstawienie i przedyskutowanie problemu, wymiana informacji i doświadczeń, przekazanie nowej wiedzy, w celu podwyższenia kwalifikacji i kompetencji w omawianym zakresie.

Ośrodek szkolenia to ośrodek szkolenia komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.

Program doskonalenia zawodowego to dokument opisujący sposób realizacji celów i zadań, regulujący zakres oraz określający ramowe kryteria zajęć dydaktycznych, których założeniem jest doskonalenie, utrwalanie, aktualizowanie posiadanej wiedzy i umiejętności zawodowych.

Program szkolenia zawodowego to dokument opisujący sposób realizacji celów i zadań, których założeniem jest nabycie nowej wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Seminarium to spotkanie specjalistów zajmujących się określoną dziedziną wiedzy. W przeciwieństwie do biernego wysłuchiwanie wiedzy na wykładzie, pozwala nie tylko na zapoznanie się z nową wiedzą, ale utrwalenie już posiadanej, nauczenie się umiejętności argumentowania w dyskusji, uzasadniania własnego stanowiska itd.

Warsztaty to zajęcia praktyczne doskonalące jakąś umiejętność zawodową.

⁴ „Słownik języka polskiego PWN”, <http://sjp.pwn.pl/> (Dostęp 28.09.2015).

Wstęp

System edukacji w Państwowej Straży Pożarnej składa się z trzech elementów: kształcenie, szkolenie oraz doskonalenie zawodowe. Pierwszy z nich to kształcenie w zawodach: strażak, technik pożarnictwa i inżynier pożarnictwa, realizowane w szkołach Państwowej Straży Pożarnej. Drugi to szkolenie, czyli uzyskiwanie dodatkowych kwalifikacji i uprawnień, realizowane w szkołach PSP i ośrodkach szkolenia w komendach wojewódzkich PSP. Trzeci stanowi doskonalenie zawodowe, które dotyczy każdego strażaka i pracownika cywilnego zatrudnionego w PSP.

Zarówno kształcenie, jak i szkolenie może być elementem doskonalenia zawodowego, np. skierowanie do szkoły na kształcenie zaoczne lub podyplomowe, na szkolenie kończące się uzyskaniem dodatkowych uprawnień lub kwalifikacji, jeśli ta sfera doskonalenia uregulowana jest w przepisach i odrębnych dokumentach. Niniejszy dokument reguluje kwestię doskonalenia zawodowego, rozumianego jako stałe utrwalanie oraz poszerzanie wiedzy i umiejętności w formach dostosowanych do potrzeb strażaków PSP i pracowników cywilnych w ramach szkoleń, warsztatów, seminariów, ćwiczeń, itp., bez uzyskiwania dodatkowych uprawnień i kwalifikacji. Proces ten musi być uzależniony od zakresu wykonywanych czynności służbowych i ukierunkowany na aktualizowanie oraz rozwijanie niezbędnych umiejętności na zajmowanym stanowisku.

Doskonalenie zawodowe jest jedną z ważniejszych metod inwestowania w kapitał ludzki, pozwalającą podnosić kwalifikacje, doskonalić umiejętności i poszerzać wiedzę. W przypadku Państwowej Straży Pożarnej ma ono wpływ nie tylko na prawidłowe funkcjonowanie formacji i jej poszczególnych jednostek, ale również na odbiór społeczny i wizerunek. Doskonalenie zawodowe jest nieodłącznym elementem rozwoju zawodowego i wpisane jest w każdy zawód. Ze względu na zakres działania PSP, stanowi nie przywilej, ale obowiązek, który musi być realizowany przez cały czas aktywności zawodowej zarówno strażaków, jak i pracowników cywilnych.

Szkoły oraz funkcjonujące w komendach wojewódzkich PSP ośrodki szkolenia, posiadające odpowiednią kadre i bazę dydaktyczną, powinny stać się centrami doskonalenia zawodowego, zapewniającymi atrakcyjną i dostosowaną do potrzeb ofertę w zakresie doskonalenia zawodowego, zarówno dla strażaków, jak i pracowników cywilnych, niezależnie od miejsca pełnienia służby czy pracy.

Ciągle zmieniający się świat stawia przed nami kolejne zadania i wyzwania, które sprawiają, że aby zaadaptować się do nowych warunków i sprostać wymaganiom, musimy nieustannie poszerzać swoją wiedzę i umiejętności, zarówno te związane z zadaniami zawodowymi, jak i w zakresie kompetencji osobistych i interpersonalnych, które również mają ogromny wpływ na nasze funkcjonowanie w sferze zawodowej.

Realizacja doskonalenia zawodowego wymaga ciągłej analizy zarówno potrzeb poszczególnych osób czy grup, jak i zadań stawianych przed formacją. Jest też nieustannym procesem odpowiadania na te potrzeby i zadania, stwarzającym możliwości rozwoju całej formacji i każdej z osób ją tworzących.

Efekty realizowanego doskonalenia zawodowego można wykorzystać jako pomocne przy sporządzaniu opinii okresowej strażaka.

1. Doskonalenie zawodowe w Państwowej Straży Pożarnej

Głównym celem organizacji procesu doskonalenia zawodowego jest utrwalanie umiejętności, nawyków oraz opanowanie wiedzy w stopniu pozwalającym na utrzymanie najwyższych standardów realizowanych zadań ustawowych Państwowej Straży Pożarnej. Dlatego wszyscy funkcjonariusze oraz pracownicy cywilni zobowiązani są uczestniczyć w doskonaleniu zawodowym.

Doskonalenie zawodowe realizowane jest od 1 stycznia do 31 grudnia roku kalendarzowego. Roczny cykl doskonalenia zawodowego powinien składać się z następujących elementów:

- diagnozy potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego,
- opracowania planów doskonalenia zawodowego,
- realizacji doskonalenia zawodowego,
- weryfikacji realizacji planów doskonalenia zawodowego i podsumowania cyklu rocznego.

Cykl doskonalenia zawodowego

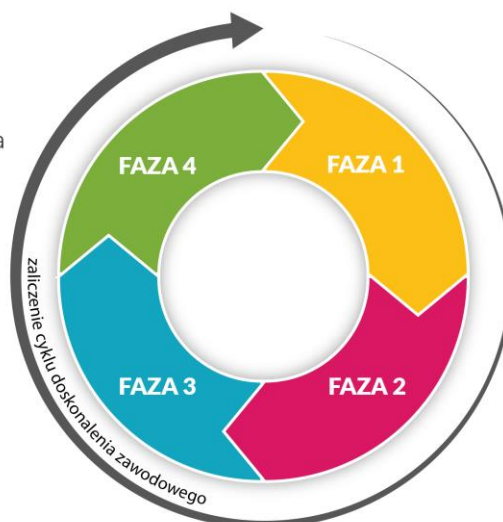
GRUDZIEŃ

Zakończenie cyklu doskonalenia zawodowego.

Udostępnianie planów doskonalenia zawodowego (oferta szkoleniowa)

LISTOPAD

Przygotowanie planów doskonalenia zawodowego. (oferta szkoleniowa)

STYCZEŃ

Początek realizacji cyklu doskonalenia zawodowego. Weryfikacja realizacji planu doskonalenia zawodowego za poprzedni rok

PAŹDZIERNIK

Diagnoza potrzeb szkoleniowych

Schemat nr 1. Roczna realizacja doskonalenia zawodowego.

Absolwenci szkół PSP, nowo przyjęci funkcjonariusze oraz nowo zatrudnieni pracownicy cywilni uczestniczą w doskonaleniu zawodowym od momentu rozpoczęcia służby/pracy, jednak w ich przypadku cykl rozliczeniowy rozpoczyna się od kolejnego roku kalendarzowego.

Diagnoza potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego.

Ten etap organizacji doskonalenia zawodowego jest szczególnie ważny ze względu na potrzebę realizowania zajęć, wynikających z realnych potrzeb i rzetelnej oceny obszarów problematycznych czy realizowanych niewłaściwie. Dobrze wykonana diagnoza potrzeb pozwoli na efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na ćwiczenia i utrwalanie umiejętności. Proces ten powinien być wykonany na różnych szczeblach organizacji formacji, w zależności od zakresu zadań grupy objętej doskonaleniem zawodowym. Najważniejsza jednak powinna być ocena bezpośrednich przełożonych, którzy odpowiadają za całość funkcjonowania jednostki lub komórki organizacyjnej, bo to oni ponoszą realną odpowiedzialność za jej działanie.

Diagnoza potrzeb dokonywana jest między innymi poprzez analizę wniosków z:

- doskonalenia zawodowego w JRG,
- inspekcji,
- kontroli,
- zdarzeń,
- ćwiczeń,
- warsztatów szkoleniowych,
- badań ankietowych,
- unifikacji,
- działalności diagnostyczno-oceniającej i wspomagającej nadzoru dydaktycznego.

Plan doskonalenia zawodowego.

Doskonalenie zawodowe planuje się z uwzględnieniem określonych i zebranych potrzeb szkoleniowych. Planowane formy doskonalenia zawodowego powinny być dopasowane do tematyki zadań realizowanych przez odbiorcę.

Plany doskonalenia zawodowego tworzone są na wszystkich poziomach organizacyjnych PSP dla grup określonych w przedmiotowych zasadach. Roczny plan doskonalenia zawodowego podlega zatwierdzeniu przez kierownika jednostki organizacyjnej, w terminie do 15 grudnia roku poprzedzającego rok szkoleniowy.

Realizacja doskonalenia zawodowego.

Doskonalenie zawodowe realizowane jest w oparciu o sporządzone plany doskonalenia zawodowego. Oprócz przedsięwzięć organizowanych przez jednostki organizacyjne PSP, funkcjonariusze i pracownicy cywilni mogą być kierowani na różne formy doskonalenia zawodowego, organizowane przez podmioty zewnętrzne.

Do prowadzenia zajęć w ramach doskonalenia zawodowego należy wyznaczać osoby posiadające wiedzę, umiejętności oraz doświadczenie zawodowe w zakresie obszarów

szkoleniowych oraz stosowne uprawnienia do obsługi sprzętu i urządzeń pożarniczych. W odniesieniu do wymienionej kadry nie wymaga się przygotowania pedagogicznego.

W trakcie organizacji zajęć praktycznych, należy stosować przepisy i wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby strażaków.

Przed przystąpieniem do zajęć praktycznych, prowadzący zobowiązany jest do:

- sprawdzenia obiektu lub stanowiska, na których będą realizowane zajęcia,
- omówienia warunków bezpieczeństwa związanych z występującymi zagrożeniami,
- sprawdzenia, czy wszyscy uczestnicy zajęć posiadają wymagane środki ochrony indywidualnej,
- przeprowadzenia instruktażu wstępnego przed zajęciami oraz bieżącego w trakcie ich trwania,
- omówienia przebiegu zajęć, określenia środków łączności oraz sposobów przekazania decyzji o przerwaniu zajęć,

Odpowiedzialność za realizację i nadzór nad doskonaleniem zawodowym oraz zakres jego realizacji dla poszczególnych grup odbiorców zostały określone szczegółowo w niniejszych zasadach.

Weryfikacja realizacji doskonalenia zawodowego i podsumowanie planu rocznego.

Sposób weryfikacji realizacji doskonalenia zawodowego zależy od tego, jakie zadania wykonuje dany strażak, a tym samym w jakiej formie realizowane jest jego doskonalenie zawodowe.

W przypadku strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby w JRG, efekty realizowanego doskonalenia zawodowego powinny być na bieżąco weryfikowane przez dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych oraz dowódców poszczególnych zmian służbowych, zgodnie z wytycznymi zawartymi w pkt. 2.1.

Strażacy pełniący służbę w stanowisku kierowania, tak samo jak strażacy pełniący służbę w codziennym rozkładzie czasu służby oraz pracownicy cywilni, zobowiązani są dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w indywidualnej karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5). Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony, po przedłożeniu przez strażaka lub pracownika cywilnego potwierdzenia udziału w co najmniej w 2 formach doskonalenia zawodowego (ujętych w indywidualnej karcie doskonalenia zawodowego). W przypadku strażaka wykonującego dodatkowe zadania poza podstawowym zakresem obowiązków (np.: wchodzącego w skład nieetatowej obsady stanowiska kierowania, biorącego udział w działaniach ratowniczych, dowódcy grupy specjalistycznej, koordynatora dziedzin ratownictwa specjalistycznego, itd.), konieczny jest udział w dodatkowych formach doskonalenia zawodowego przewidzianych dla danej grupy.

Ponadto weryfikacja poprawności organizacji doskonalenia zawodowego strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby w JRG oraz w stanowiskach kierowania prowadzona jest podczas inspekcji gotowości operacyjnej, realizowanych przez zespoły inspekcyjne powołane przez właściwych komendantów PSP. Szczegółowe zasady przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej, z uwzględnieniem sprawdzenia elementów doskonalenia zawodowego, reguluje zarządzenie Komendanta Głównego PSP w sprawie sposobu przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów KSRG.

Podsumowanie planu rocznego ma na celu uwzględnienie uwag i wniosków przy procesie planowania na kolejny okres.

Sprawozdanie z realizacji doskonalenia zawodowego dla jednostki organizacyjnej PSP należy sporządzić i wysłać do jednostki nadrzędnej (z wyjątkiem KG PSP) w terminie do 31 stycznia. Sprawozdanie należy sporządzić za rok kalendarzowy, zgodnie ze wzorami w załączniku nr 6a – dotyczy komend powiatowych/miejskich i szkół PSP oraz w załączniku nr 6b – dotyczy komend wojewódzkich PSP i biur KG PSP.

2. Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby

Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby jest przeznaczone dla:

- strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych, w tym wchodzących w skład specjalistycznych grup ratowniczych,
- etatowych i nietatowych obsad stanowisk kierowania.

Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby organizują i realizują:

- komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej, w szczególności jednostki ratowniczo-gaśnicze,
- ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej,
- Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej / Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej / Komenda Powiatowa/Miejska Państwowej Straży Pożarnej, w szczególności komórki nadzorujące pracę stanowisk kierowania,
- szkoły Państwowej Straży Pożarnej.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby na poziomie komendy powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej jest właściwy komendant powiatowy/miejski Państwowej Straży Pożarnej.

Zadania te realizuje przy pomocy:

- dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych – w stosunku do podległych strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych,
- dowódców specjalistycznych grup lub sekcji ratownictwa specjalistycznego – w stosunku do strażaków wchodzących w skład specjalistycznych grup/sekcji ratownictwa specjalistycznego,
- kierowników komórek nadzorujących pracę stanowisk kierowania – w stosunku do etatowych i nietatowych obsad stanowisk kierowania w komendach powiatowych /miejskich Państwowej Straży Pożarnej.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego na poziomie komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej jest właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

Zadania te realizuje przy pomocy:

- naczelnika ośrodka szkolenia oraz koordynatorów poszczególnych dziedzin ratownictwa – w stosunku do dowódców zmian służbowych oraz zastępców dowódców zmian służbowych w JRG,
- naczelnika ośrodka szkolenia w stosunku do strażaków PSP skierowanych do ośrodka szkolenia przez właściwych przełożonych uprawnionych do mianowania w celu uzupełnienia wiedzy i umiejętności,
- naczelnika wydziału nadzorującego pracę stanowiska kierownika komendanta wojewódzkiego PSP – w stosunku do etatowej i nieetatowej obsady stanowiska kierownika w komendach wojewódzkich PSP.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego na poziomie Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej jest Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej. Zadania te realizuje przy pomocy dyrektora biura nadzorującego pracę stanowiska kierownika Komendanta Głównego PSP – w stosunku do etatowej i nieetatowej obsady stanowiska kierownika Komendanta Głównego PSP.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego strażaków pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby w szkołach Państwowej Straży Pożarnej jest właściwy komendant szkoły Państwowej Straży Pożarnej.

Zadania te realizuje przy pomocy:

- dowódców szkolnych jednostek ratowniczo-gaśniczych oraz naczelnika wydziału nauczania/kształcenia – w stosunku do podległych strażaków szkolnych jednostek ratowniczo-gaśniczych,
- kierownika komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za zabezpieczenie operacyjne – w stosunku do podległych strażaków pełniących służbę dyżurną szkoły.

Nadzór nad procesem doskonalenia zawodowego realizowanym w komendach powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej sprawuje komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, przy pomocy naczelnika ośrodka szkolenia oraz naczelnika właściwego ds. operacyjnych.

Nadzór nad procesem doskonalenia zawodowego realizowanym w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej oraz szkołach Państwowej Straży Pożarnej sprawuje Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, przy pomocy dyrektora biura właściwego ds. szkolenia oraz dyrektora biura właściwego ds. operacyjnych.

2.1. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby - realizowanego w jednostkach ratowniczo-gaśniczych.

Organizatorem doskonalenia zawodowego w jednostce ratowniczo-gaśniczej jest dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej.

Doskonalenie zawodowe strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych należy prowadzić przede wszystkim na podstawie opracowanych i zatwierdzonych przez KG PSP materiałów dydaktycznych i szkoleniowych takich jak: programy szkolenia, skrypty, prezentacje, wytyczne i zasady postępowania, zasady działania, scenariusze ćwiczeń oraz materiały dydaktyczne zawarte w Bazie Wiedzy na stronie internetowej KG PSP. Tematyka zajęć powinna przede wszystkim obejmować zakres z następujących obszarów:

- Sprzęt do działań ratowniczo-gaśniczych (SDRG),
- Ratownictwo medyczne (KPP),
- Ratownictwo techniczne (RT),
- Ratownictwo chemiczne i ekologiczne (CHEKO),
- Ratownictwo na obszarach wodnych - w tym ratownictwo lodowe (ROW),
- Ratownictwo wysokościowe (RWZP),
- Działania poszukiwawczo-ratownicze (DPRP),
- Taktyka zwalczania pożarów (TZP),
- Ćwiczenia na obiektach (ĆO),
- Przygotowania fizycznego do działań ratowniczych (W-F),
- Inne (IN) m. in.: psychoedukacja, bezpieczeństwo i higiena służby (BHS), łączność, współpraca ze środkami masowego przekazu.

Podstawą realizacji doskonalenia zawodowego są:

- Roczny ramowy plan doskonalenia zawodowego jednostki ratowniczo-gaśniczej,
- Roczny plan ćwiczeń na obiektach,
- Miesięczne plany doskonalenia zawodowego jednostki ratowniczo-gaśniczej.

Podstawową dokumentacją doskonalenia zawodowego w jednostce ratowniczo-gaśniczej stanowi dziennik doskonalenia zawodowego (załącznik nr 1), w którym dokumentuje się realizację doskonalenia zawodowego w danym roku szkoleniowym. Dziennik dla jednostki ratowniczo-gaśniczej należy prowadzić na bieżąco.

Roczny ramowy plan doskonalenia zawodowego jednostki ratowniczo-gaśniczej oraz roczny plan ćwiczeń na obiektach podlegają zatwierdzeniu przez właściwego kierownika jednostki organizacyjnej PSP, w terminie do 15 grudnia roku poprzedzającego rok szkoleniowy.

Miesięczne plany doskonalenia zawodowego jednostki ratowniczo-gaśniczej sporządza dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej, w terminie do 25 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc realizacji doskonalenia zawodowego. Przy tworzeniu miesięcznych planów doskonalenia zawodowego uwzględnia się m. in.:

- wyposażenie jednostki ratowniczo-gaśniczej w pojazdy pożarnicze i sprzęt do działań ratowniczych,
- zadania w zakresie podstawowym, określone w zasadach organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa,
- zadania w zakresie specjalistycznym, o ile specjalistyczna grupa ratownicza funkcjonuje w danej jednostce ratowniczo-gaśniczej,
- treści zawarte w programach szkoleń, zatwierdzonych przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej,
- materiały dydaktyczne, zalecenia i wnioski, w tym wynikające z inspekcji gotowości operacyjnej,
- analizy z prowadzonych działań ratowniczych,
- potrzeby wynikające ze specyfiki obszaru chronionego, w tym analizy, oceny i wnioski w odniesieniu do własnych działań ratowniczych,
- informacje zawarte w powiatowym planie ratowniczym, analizie zagrożeń i zdarzeń prognozowanych na obszarze chronionym,
- poziom przygotowania zawodowego strażaków poszczególnych zmian służbowych,
- literaturę specjalistyczną odpowiadającą celom i kierunkom działania Państwowej Straży Pożarnej.

Doskonalenie zawodowe należy realizować w trakcie zmiany służbowej, od poniedziałku do soboty (z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy), w wymiarze:

- przynajmniej trzech jednostek lekcyjnych,
- dodatkowo przynajmniej jednej jednostki lekcyjnej wychowania fizycznego.

Dopuszcza się realizację doskonalenia zawodowego w formie samodoskonalenia oraz zajęć z wychowania fizycznego także w dni świąteczne.

W procesie doskonalenia zawodowego należy uwzględniać ogólne zasady dydaktyczno-metodyczne, a także stosować i racjonalnie łączyć różne metody nauczania, stosując następujące rodzaje zajęć:

- zajęcia teoretyczne,
- zajęcia praktyczne (w tym ćwiczenia ze sprzętem),
- ćwiczenia na obiektach,
- zajęcia z wychowania fizycznego,
- samodoskonalenie.

Zajęcia z zakresu wychowania fizycznego mają na celu m.in. działania zapewniające przygotowanie do wykonywania zadań służbowych, w tym:

- doskonalenie zdolności psychomotorycznych,
- przygotowanie do pracy w warunkach zmuszających do maksymalnego wysiłku fizycznego,
- rozwijanie wszechstronnej sprawności fizycznej jako czynnika profilaktyki zdrowotnej.

Należy je realizować w miarę możliwości:

- w salach sportowych wyposażonych w niezbędny sprzęt i urządzenia sportowe,
- na boiskach, bieżniach,
- w terenie (np. lasy, parki),
- na poligonach,
- w innych obiektach umożliwiających wykonanie założonych celów.

Zajęcia praktyczne z zakresu wychowania fizycznego muszą być poprzedzone rozgrzewką, trwającą co najmniej 15 minut oraz muszą być zakończone ćwiczeniami rozciągającymi.

Każda zmiana służbowa jednostki ratowniczo-gaśniczej jest zobowiązana uczestniczyć w ćwiczeniach na obiektach zewnętrznych nie rzadziej niż trzy razy w roku. W ramach ćwiczeń na obiektach, formułowane cele do osiągnięcia muszą zawierać cel główny i cele szczegółowe, uwzględniające między innymi:

- poznawanie specyfiki obiektów, instalacji i urządzeń w tym możliwości prowadzenia działań ratowniczych,
- doskonalenie umiejętności dowódczych i wykonawczych,
- weryfikowanie gotowości operacyjnej sił i środków do wykonywania działań ratowniczych.

Do każdego ćwiczenia na obiektach sporządzana jest dokumentacja, zgodnie z załącznikiem nr 2.

W przypadku zadysponowania do zdarzenia, inspekcji gotowości operacyjnej lub kontroli, realizacja doskonalenia zawodowego zostaje przerwana, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

W uzasadnionych przypadkach dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej może wydać polecenie przerwania zajęć doskonalenia zawodowego lub odstąpienia od ich realizacji. Przesłanką do podjęcia decyzji o przerwaniu bądź odstąpieniu od zajęć doskonalenia zawodowego może być np.: duża liczba wyjazdów do działań ratowniczych w trakcie służby, udział w zdarzeniu wymagającym dużego zaangażowania psychicznego lub fizycznego strażaków, prowadzenie szkoleń dla Ochotniczych Straży Pożarnych, realizacja innych zadań służbowych, bądź prowadzenie prac gospodarczych, których wykonanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania JRG.

Dowódca JRG może podjąć decyzję o zmianie tematów zajęć zaplanowanych w miesięcznym planie doskonalenia zawodowego, np. z uwagi na zdiagnozowane potrzeby szkoleniowe, nieprzewidziane okoliczności realizacji ćwiczeń, szkoleń, wnioski pokontrolne, warunki atmosferyczne, itp.

Informację o przerwaniu, odstąpieniu lub zmianie tematyki realizowanych zajęć należy odnotować w dzienniku doskonalenia zawodowego. Realizację dodatkowych zajęć doskonalenia zawodowego, nieujętych w miesięcznym planie doskonalenia zawodowego, należy odnotować w dzienniku doskonalenia zawodowego.

Dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej oraz dowódca poszczególnych zmian służbowych zobowiązani są na bieżąco analizować efekty realizowanego doskonalenia zawodowego.

Weryfikacja poprawności organizacji doskonalenia zawodowego strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby - realizowanego w jednostkach ratowniczo-gaśniczych.

Analiza efektywności prowadzonego doskonalenia zawodowego powinna być realizowana poprzez:

- bieżącą ocenę wykonywanych czynności ratowniczych przez podległych strażaków podczas prowadzonych działań i ćwiczeń,
- bieżącą ocenę umiejętności obsługi narzędzi i urządzeń znajdujących się w zasobach sprzętowych JRG,
- uwzględnianie wniosków z przeprowadzonych inspekcji gotowości operacyjnej JRG,
- uwzględnianie wniosków z opracowanych analiz z prowadzonych działań ratowniczych,
- ocenę wyników z testu sprawności fizycznej podległych strażaków,
- weryfikację wiedzy i umiejętności u podległych strażaków w formie sprawdzianów wiedzy oraz umiejętności praktycznych.

O sposobie i częstotliwości weryfikacji decyduje dowódca JRG – jednak nie rzadziej niż raz w roku. Z przeprowadzonej weryfikacji sporządza notatkę, która stanowi załącznik do dokumentacji doskonalenia zawodowego.

Weryfikacja poprawności organizacji doskonalenia zawodowego w JRG prowadzona jest również podczas inspekcji gotowości operacyjnej, realizowanej przez zespoły inspekcyjne powołane przez właściwych komendantów PSP.

Doskonalenie zawodowe strażaków wchodzących w skład grupy lub sekcji ratownictwa specjalistycznego.

W przypadku funkcjonowania w komendzie powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej grupy lub sekcji ratownictwa specjalistycznego, dowódca tej grupy/sekcji odpowiada za zaplanowanie, organizację i realizację doskonalenia zawodowego strażaków wchodzących w jej skład. Zasady planowania, organizacji i realizacji tego doskonalenia zawodowego regulowane są szczegółowo w zasadach organizacji danej dziedziny ratownictwa. Nadzór nad doskonaleniem zawodowym grup/sekcji ratownictwa specjalistycznego na terenie województwa sprawują wojewódzcy koordynatorzy poszczególnych dziedzin ratownictwa.

Doskonalenie zawodowe dla strażaków wchodzących w skład grupy/sekcji ratownictwa specjalistycznego realizowane jest dodatkowo, tj. poza zakresem doskonalenia zawodowego opisanym wcześniej w tym dokumencie.

2.2. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków jednostek ratowniczo-gaśniczych pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby - realizowanego w ośrodkach szkolenia

Ośrodki szkolenia PSP prowadzą dodatkowe zajęcia doskonalenia zawodowego dla:

- dowódców zmian służbowych oraz zastępców dowódców zmian służbowych w JRG,
- strażaków skierowanych przez właściwych przełożonych uprawnionych do mianowania w celu uzupełnienia wiedzy i umiejętności z określonej dziedziny ratowniczej.

Celem realizacji doskonalenia zawodowego w ośrodkach szkolenia (zwanego dalej warsztatami szkoleniowymi) jest przygotowanie dowódców zmian służbowych oraz zastępców dowódców zmian służbowych JRG do organizacji doskonalenia zawodowego w jednostkach ratowniczo-gaśniczych, jak również ugruntowanie oraz poszerzenie ich wiedzy i umiejętności zawodowych. Zadaniem ośrodków szkolenia jest również przygotowanie oferty doskonalenia zawodowego, umożliwiającej uzupełnienie wiedzy z poszczególnych dziedzin ratownictwa przez strażaków skierowanych do odbycia szkolenia doskonalącego, według programów zatwierdzonych przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (zwanym dalej szkoleniem doskonalącym) lub udziału w warsztatach z zakresu wybranych zagadnień z ratownictwa medycznego wskazanych przez wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego wyżej wymienionych grup jest komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej. Zadania te realizuje przy pomocy:

- naczelnika ośrodka szkolenia oraz koordynatorów poszczególnych dziedzin ratownictwa – w stosunku do dowódców zmian służbowych oraz zastępców dowódców zmian służbowych w JRG,
- naczelnika ośrodka szkolenia w stosunku do strażaków JRG skierowanych do ośrodka szkolenia przez właściwych przełożonych uprawnionych do mianowania w celu uzupełnienia wiedzy i umiejętności.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego dowódców zmian i ich zastępców w szkolnych JRG jest właściwy komendant szkoły Państwowej Straży Pożarnej. Proces ten powinien być realizowany przy współpracy z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej.

Dowódcy zmian służbowych oraz zastępcy dowódców zmian służbowych JRG realizują proces doskonalenia zawodowego uczestnicząc w warsztatach szkoleniowych (minimum dwudniowych), nie rzadziej niż raz na trzy lata. Program warsztatów opracowuje i zatwierdza komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej na podstawie diagnozy potrzeb szkoleniowych. Program warsztatów szkoleniowych powinien obejmować m.in.:

- test w komorze dymowej,

- analizy wybranych akcji – studium przypadku,
- wybrane zakresy tematyczne poszczególnych dziedzin ratowniczych,
- metodykę prowadzenia zajęć doskonalenia zawodowego,
- moduły psychologiczne realizowane przez psychologów PSP.

Dodatkowo program należy uzupełniać o nowo pojawiające się zagadnienia dotyczące działalności PSP.

Dowódca JRG w procesie bieżącej analizy doskonalenia zawodowego, w celu uzupełnienia wiedzy i umiejętności, może uznać za konieczne skierowanie strażaka na szkolenie doskonalące do ośrodka szkolenia. Szkolenie to jest realizowane zgodnie z programami poszczególnych dziedzin ratownictwa, zatwierdzonymi przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej. Strażak może być również skierowany na warsztaty z zakresu wybranych zagadnień z ratownictwa medycznego, wskazanych przez wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego i organizowanych na bazie programów opracowanych i zatwierdzonych przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

Kadrę dydaktyczną do realizacji doskonalenia zawodowego stanowią:

- wykładowcy i instruktorzy ośrodków szkolenia i szkół,
- dowódcy grup specjalistycznych,
- koordynatorzy dziedzin ratownictwa,
- inni strażacy posiadający specjalistyczną wiedzę, a także specjaliści spoza Państwowej Straży Pożarnej w obszarach objętych doskonaleniem.

Strażaka na szkolenie doskonalące kieruje przełożony uprawniony do mianowania na podstawie karty skierowania, zgodnie z programem szkolenia doskonalącego z danej dziedziny ratowniczej realizowanej przez KSRG w zakresie podstawowym. Udział w ww. szkoleniu doskonalącym potwierdzany jest wydaniem zaświadczenia, zgodnie z programem szkolenia doskonalącego z danej dziedziny ratownictwa realizowanej przez KSRG w zakresie podstawowym.

Strażaka na warsztaty szkoleniowe z zakresu wybranych zagadnień z ratownictwa medycznego kieruje przełożony uprawniony do mianowania na podstawie karty skierowania (załącznik nr 3). Udział w ww. warsztatach szkoleniowych potwierdzany jest wydaniem zaświadczenia (załącznik nr 4).

Ośrodek szkolenia w terminie do 15 grudnia każdego roku poprzedzającego rok szkoleniowy, przygotowuje roczny plan pracy dydaktycznej, uwzględniający założenia przedstawione w niniejszych zasadach, na podstawie zebranych potrzeb w województwie oraz w uzgodnieniu z wydziałem właściwym ds. operacyjnych KW PSP. Roczny plan szkoleń umieszczany będzie w planie pracy dydaktycznej ośrodka szkolenia.

2.3. Doskonalenie zawodowe etatowych i nieetatowych obsad stanowisk kierowania

Strażak rozpoczynający służbę jako etatowa obsada w stanowisku kierowania, w ramach doskonalenia zawodowego, przystępuje do szkolenia zgodnie z programem szkolenia zatwierdzonym przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Organizacja doskonalenia zawodowego etatowej obsady stanowiska kierowania realizowanego w komendach Państwowej Straży Pożarnej.

Doskonalenie zawodowe strażaków etatowych obsad stanowisk kierowania należy realizować między innymi poprzez:

- udział w warsztatach i wideokonferencjach oraz odprawach i naradach wydziału lub biura właściwego ds. operacyjnych,
- udział w szkoleniach stacjonarnych i online,
- udział w ćwiczeniach dowódczo-sztabowych i aplikacyjnych,
- samodoskonalenie.

Zakres tematyczny doskonalenia zawodowego powinien obejmować:

- analizę dokumentacji operacyjnej, znajdującej się w stanowiskach kierowania,
- analizę informacji o zagrożeniach, gotowości operacyjnej oraz przebiegu działań ratowniczych,
- uruchamianie procedur dysponowania stanów osobowych, w tym podwyższania gotowości operacyjnej jednostek,
- korzystanie z planów ratowniczych oraz innej dokumentacji wykorzystywanej podczas organizowania, prowadzenia i analizowania działań ratowniczych,
- wykorzystywanie SWD-PSP,
- wykorzystanie obowiązujących procedur ratowniczych,
- wykorzystanie dokumentacji znajdującej się w stanowiskach kierowania,
- znajomość zasad organizacji ratownictwa na poziomie podstawowym i specjalistycznym,
- problematykę operacyjnego zabezpieczenia obszaru chronionego,
- aktualne potrzeby oraz specyfikę danej jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej,
- psychoedukację,
- bezpieczeństwo i higienę służby,
- łączność,
- współpracę ze środkami masowego przekazu.

W celu utrzymania sprawności fizycznej strażaków pełniących służbę w stanowiskach kierowania, zapewniającej wykonywanie przez nich zadań służbowych, przełożony

uprawniony do mianowania, kierując się nadrzędną zasadą zachowania ciągłości służby, umożliwi strażakom uczestnictwo w zajęciach z wychowania fizycznego lub zajęciach sportowych w ilości min. 2 godzin lekcyjnych w tygodniu. Zajęcia praktyczne z zakresu wychowania fizycznego muszą być poprzedzone rozgrzewką, trwającą co najmniej 15 minut oraz muszą być zakończone ćwiczeniami rozciągającymi.

Organizacja doskonalenia zawodowego etatowych obsad stanowisk kierowania realizowanego przez komendy wojewódzkie PSP i Komendę Główną PSP.

Każdy strażak pełniący służbę w stanowisku kierowania nie rzadziej niż 1 raz na półrocze uczestniczy w odprawie szkoleniowej w formie stacjonarnej lub online. Programy odpraw powinny być tworzone na podstawie diagnozy potrzeb i uwzględniać między innymi zagadnienia z zakresu:

- bieżącej działalności operacyjnej w rejonie chronionym,
- zagadnień wynikających z uaktualnienia dokumentów regulujących pracę w stanowiskach kierowania,
- informacji i wytycznych przekazywanych od jednostek nadrzędnych,
- doskonalenia umiejętności obsługi programów teleinformatycznych.

Program odprawy szkoleniowej sporządza kierownik komórki organizacyjnej nadzorujący pracę stanowiska kierowania.

Odprawy szkoleniowe dla strażaków pełniących służbę w komendach powiatowych/miejskich PSP organizują komendy wojewódzkie PSP.

Odprawy szkoleniowe dla strażaków pełniących służbę w komendach wojewódzkich PSP organizuje Komenda Główna PSP.

Organizacja doskonalenia zawodowego nieetatowej obsady stanowiska kierowania realizowanego w komendach Państwowej Straży Pożarnej

Strażacy przewidziani do pełnienia służby jako nieetatowa obsada stanowiska kierowania muszą posiadać zasób wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji zadań przewidzianych dla stanowiska kierowania. Opisana poniżej forma doskonalenia zawodowego ma zapewnić ciągłą gotowość kadry przewidzianej do pełnienia służby w stanowiskach kierowania oraz realizowania zadań przewidzianych dla służby dyżurnej stanowisk kierowania.

Doskonalenie zawodowe strażaków stanowiących nieetatową obsadę stanowisk kierowania należy realizować między innymi poprzez:

- udział w warsztatach i wideokonferencjach oraz odprawach i naradach wydziału właściwego ds. operacyjnych,
- udział w szkoleniach stacjonarnych i online,

- udział w ćwiczeniach dowódczo-sztabowych i aplikacyjnych,
- samodoskonalenie.

Zakres tematyczny doskonalenia zawodowego powinien obejmować:

- analizę dokumentacji operacyjnej, znajdującej się w stanowiskach kierowania,
- analizę informacji o zagrożeniach, gotowości operacyjnej oraz przebiegu działań ratowniczych,
- uruchamianie procedur dysponowania stanów osobowych, w tym podwyższania gotowości operacyjnej jednostek,
- korzystanie z planów ratowniczych oraz innej dokumentacji wykorzystywanej podczas organizowania, prowadzenia i analizowania działań ratowniczych,
- wykorzystywanie SWD-PSP,
- wykorzystanie obowiązujących procedur ratowniczych,
- wykorzystanie dokumentacji znajdującej się w stanowiskach kierowania,
- znajomość zasad organizacji ratownictwa na poziomie podstawowym i specjalistycznym,
- problematykę operacyjnego zabezpieczenia obszaru chronionego,
- aktualne potrzeby oraz specyfikę danej jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej,
- psychoedukację,
- bezpieczeństwo i higienę służby,
- łączność,
- współpracę ze środkami masowego przekazu.

Weryfikacja poprawności organizacji doskonalenia zawodowego strażaków pełniących służbę w stanowiskach kierowania (etatowa i nietatowa obsada)

Każdy strażak stanowiący obsadę stanowiska kierowania zobowiązany jest dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w indywidualnej karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5).

Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony po przedłożeniu indywidualnej karty doskonalenia zawodowego, potwierdzającej udział w co najmniej 2 powyższych formach doskonalenia zawodowego. Zaliczenie dokonywane jest poprzez zatwierdzenie indywidualnej karty doskonalenia zawodowego.

Weryfikacja efektywności prowadzonego doskonalenia zawodowego w stanowiskach kierowania prowadzona jest również podczas inspekcji gotowości operacyjnej, realizowanej przez zespoły inspekcyjne powołane przez właściwych komendantów PSP.

3. Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby oraz pracowników cywilnych

Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby oraz pracowników cywilnych jest przeznaczone dla:

- dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych (w tym szkół PSP),
- koordynatorów i dowódców specjalistycznych grup ratowniczych,
- kierowników jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej,
- strażaków wykonujących zadania związane z udziałem w działaniach ratowniczych,
- strażaków niewykonujących zadań związanych z udziałem w działaniach ratowniczych i pracowników cywilnych,
- kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia.

Doskonalenie zawodowe strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby oraz pracowników cywilnych organizują i realizują:

- Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej,
- komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej,
- komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej,
- szkoły Państwowej Straży Pożarnej.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby oraz pracowników cywilnych na poziomie komendy powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej jest właściwy komendant powiatowy/miejski Państwowej Straży Pożarnej. Zadania te realizuje przy pomocy:

- zastępcy komendanta nadzorującego sprawy operacyjne – w stosunku do dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych, dowódców specjalistycznych grup ratowniczych, strażaków wykonujących zadania związane z udziałem w działaniach ratowniczych,
- właściwych kierowników komórek organizacyjnych – w stosunku do strażaków niewykonujących zadań związanych z udziałem w działaniach ratowniczych oraz pracowników cywilnych.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego kierowników komórek organizacyjnych jest właściwy ze względu na nadzorowanie pracy danego wydziału komendant lub zastępca komendanta.

Nadzór nad procesem doskonalenia zawodowego realizowanym w komendach powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej sprawuje komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, przy pomocy naczelnika ośrodka szkolenia.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego na poziomie komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej jest komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej. Zadania te realizuje przy pomocy:

- zastępców komendanta wojewódzkiego oraz kierowników komórek organizacyjnych – w stosunku do kierowników jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej oraz ich zastępców (komendanci powiatowi/miejscy PSP),
- naczelnika ośrodka szkolenia komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej oraz naczelnika wydziału właściwego ds. operacyjnych – w stosunku do dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych oraz strażaków wykonujących zadania związane z udziałem w działaniach ratowniczych pełniących służbę w komendzie wojewódzkiej,
- właściwych kierowników komórek organizacyjnych – w stosunku do podległych strażaków pełniących służbę w komendzie wojewódzkiej oraz pracowników cywilnych.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego na poziomie Komendy Głównej PSP jest Komendant Główny PSP i zadania te realizuje przy pomocy:

- zastępców komendanta głównego oraz kierowników komórek organizacyjnych - w stosunku do kierowników jednostek organizacyjnych i ich zastępców (komendanci wojewódzcy PSP, komendanci szkół PSP)
- właściwych kierowników komórek organizacyjnych - w stosunku do podległych strażaków pełniących służbę w Komendzie Głównej PSP oraz pracowników cywilnych.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego dla kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia jest kierownik jednostki organizacyjnej oraz biuro właściwe do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego dla koordynatorów i dowódców grup specjalistycznych na poziomie centralnym jest biuro właściwe ds. operacyjnych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w uzgodnieniu z biurem właściwym do spraw szkolenia Komendy Głównej PSP przy wsparciu szkół Państwowej Straży Pożarnej zgodnie z zakresem przydzielonej dziedziny ratownictwa.

W celu utrzymania sprawności fizycznej strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby, zapewniającej wykonywanie przez nich zadań służbowych, przełożony uprawniony do mianowania, kierując się nadrzędną zasadą zachowania ciągłości służby, umożliwi strażakom uczestnictwo w zajęciach z wychowania fizycznego w ramach służby w ilości min. 2 godzin lekcyjnych w tygodniu. Zajęcia praktyczne z zakresu wychowania fizycznego muszą być poprzedzone rozgrzewką, trwającą co najmniej 15 minut oraz muszą być zakończone ćwiczeniami rozciągającymi.

3.1. Organizacja doskonalenia zawodowego dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych

Poziom komendy powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Proces doskonalenia zawodowego dla dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych w komendach powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej należy realizować poprzez:

- ćwiczenia,
- ćwiczenia dowódczo-sztabowe,
- narady, odprawy szkoleniowe,
- konferencje, seminaria,
- samodoskonalenie.

Poziom komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.

Celem organizacji doskonalenia zawodowego w ośrodkach szkolenia komend wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej jest przygotowanie dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych do prawidłowej organizacji doskonalenia zawodowego w jednostkach ratowniczo-gaśniczych, jak również poszerzenie ich wiedzy i umiejętności w obszarach szkoleniowych.

Proces doskonalenia zawodowego dla dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych, należy realizować poprzez warsztaty szkoleniowe odbywające się cyklicznie. Udział w minimum dwudniowych warsztatach szkoleniowych jest obowiązkowy dla każdego dowódcy JRG i zastępcy dowódcy JRG i powinien nastąpić nie rzadziej niż raz na 3 lata. Warsztaty te realizowane są na podstawie diagnozy potrzeb oraz w uzgodnieniu z naczelnikiem wydziału właściwego ds. operacyjnych, zgodnie z programem warsztatów szkoleniowych, opracowanym i zatwierdzonym przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. Roczny plan warsztatów szkoleniowych umieszczany jest w planie pracy dydaktycznej ośrodka szkolenia.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację warsztatów szkoleniowych dla dowódców jednostek ratowniczo-gaśniczych jest komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej. Zadania te realizuje w ośrodku szkolenia przy pomocy naczelnika ośrodka szkolenia oraz koordynatorów poszczególnych dziedzin ratownictwa, dowódców grup specjalistycznych i innych specjalistów.

Odpowiedzialnym za organizację i realizację doskonalenia zawodowego dowódców szkolnych JRG jest właściwy komendant szkoły Państwowej Straży Pożarnej. Proces ten może być realizowany przy współpracy z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej.

Ośrodek szkolenia przygotowuje roczny plan warsztatów szkoleniowych dla dowódców JRG na podstawie zebranych potrzeb w województwie oraz w uzgodnieniu z wydziałem

właściwym ds. operacyjnych komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, w terminie do 15 grudnia roku poprzedzającego rok szkoleniowy.

Program warsztatów szkoleniowych powinien obejmować między innymi:

- test w komorze dymowej,
- analizy wybranych akcji – studium przypadku,
- wybrane zakresy tematyczne poszczególnych dziedzin ratowniczych,
- metodykę prowadzenia zajęć doskonalenia zawodowego,
- wybrane zagadnienia dotyczące spraw szkoleniowych, operacyjnych, kadrowych, logistycznych i finansowych,
- moduły psychologiczne realizowane przez psychologów PSP,
- współpracę ze środkami masowego przekazu.

Dodatkowo program należy uzupełniać o nowo pojawiające się zagadnienia dotyczące działalności PSP.

Strażaka na warsztaty szkoleniowe kieruje przełożony uprawniony do mianowania poprzez wystawienie karty skierowania (załącznik nr 3) i przekazania jej do właściwego ośrodka szkolenia.

Udział w powyższym potwierdzany jest wydaniem zaświadczenia (załącznik nr 4).

Każdy dowódca JRG oraz jego zastępca zobowiązany jest dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5).

Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony po przedłożeniu indywidualnej karty doskonalenia zawodowego, potwierdzającej udział w co najmniej 2 powyższych formach doskonalenia zawodowego. Zaliczenie dokonywane jest poprzez zatwierdzenie indywidualnej karty doskonalenia zawodowego.

3.2. Organizacja doskonalenia zawodowego dowódców grup specjalistycznych i koordynatorów dziedzin ratownictwa specjalistycznego.

Poziom komendy powiatowej/miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Proces doskonalenia zawodowego dla dowódców grup specjalistycznych oraz koordynatora ratownictwa medycznego należy realizować poprzez:

- ćwiczenia,
- ćwiczenia dowódczo-sztabowe,
- narady, odprawy służbowe, odprawy szkoleniowe,
- konferencje, seminaria,
- samodoskonalenie.

Poziom komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.

Organizatorem doskonalenia zawodowego dla dowódców grup specjalistycznych oraz powiatowych koordynatorów ratownictwa medycznego jest wojewódzki koordynator danej dziedziny ratownictwa we współpracy z naczelnikiem ośrodka szkolenia.

Proces ten należy realizować poprzez:

- narady,
- odprawy służbowe,
- odprawy szkoleniowe,
- warsztaty szkoleniowe,
- szkolenia doskonalące.

Jedna z powyższych form doskonalenia zawodowego na poziomie komendy wojewódzkiej powinna odbywać się nie rzadziej niż jeden raz w roku w formie stacjonarnej lub online.

Poziom centralny.

Doskonalenie zawodowe skierowane jest do koordynatorów wojewódzkich i dowódców specjalistycznych grup ratowniczych. Organizatorem szkolenia jest krajowy koordynator ratownictwa specjalistycznego lub inna osoba wyznaczona przez Komendanta Głównego PSP do koordynacji danej dziedziny ratownictwa specjalistycznego, a realizowane jest przez szkoły Państwowej Straży Pożarnej, zgodnie z zakresem przydzielonej dziedziny ratownictwa.

Szkolenia doskonalące organizowane są w formie warsztatów szkoleniowych, konferencji, seminariów oraz szkoleń doskonalących w formie stacjonarnej lub online.

Doskonalenie zawodowe dla koordynatorów i dowódców specjalistycznych grup ratowniczych realizowane jest przez poszczególne szkoły w oparciu o bazę dydaktyczną i poligonową szkół i wybranych ośrodków szkolenia, zgodnie z zakresem kompetencji:

- Ratownictwo wysokościowe – Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie we współpracy z ośrodkami szkolenia w Warszawie, Krakowie, Sieradzu w – odpowiednio - komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie, Krakowie, Łodzi – ośrodkami szkolenia w zakresie ratownictwa wysokościowego,
- Ratownictwo wodne – Szkoła Podoficerska Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy we współpracy z ośrodkiem szkolenia w Bornem Sulinowie w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie - ośrodkiem szkolenia w zakresie ratownictwa wodnego,
- Ratownictwo chemiczne i ekologiczne – Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie we współpracy z ośrodkiem szkolenia w Pionkach w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie – ośrodkiem szkolenia w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego,
- Działania poszukiwawczo-ratownicze – Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie we współpracy z ośrodkiem szkolenia w Słupsku Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku – ośrodkiem szkolenia w zakresie szkolenia członków grup poszukiwawczo-ratowniczych,
- Ratownictwo techniczne – Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu, we współpracy z ośrodkiem szkolenia w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie – ośrodkiem szkolenia w zakresie ratownictwa technicznego,
- Ratownictwo medyczne – Akademia Pożarnicza oraz Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie.

Wyznaczenie wiodących w poszczególnych dziedzinach ratownictwa szkół pozwala na stałe podnoszenie kompetencji członków specjalistycznych grup ratowniczych oraz dostęp do aktualnej wiedzy i rozwiązań krajowych i międzynarodowych. Dopuszcza się organizację przez szkoły (na ich wniosek) ćwiczeń, konferencji, porad, seminariów i warsztatów szkoleniowych poza wskazanym zakresem tematycznym w uzgodnieniu z biurem właściwym do spraw szkolenia KG PSP.

Krajowy koordynator ratownictwa specjalistycznego lub inna osoba wyznaczona przez Komendanta Głównego PSP do koordynacji danej dziedziny ratownictwa specjalistycznego, przygotowuje plan szkoleń doskonalących w terminie do 15 grudnia roku poprzedzającego rok szkoleniowy – w uzgodnieniu z biurem właściwym ds. szkolenia KG PSP oraz szkołą PSP właściwą dla danej dziedziny ratownictwa. Informację o planowanych szkoleniach doskonalących umieszcza w planie pracy dydaktycznej szkoły, a także informuje o niej wszystkie komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej oraz pozostałe szkoły.

Tab. 1. Schemat organizacji doskonalenia zawodowego koordynatorów i dowódców specjalistycznych grup ratowniczych.

Obszar doskonalenia	Organizator	Odbiorcy	Zakres	Częstotliwość (min.)
Ratownictwo medyczne	Krajowy koordynator ratownictwa specjalistycznego lub inna osoba wyznaczona przez Komendanta Głównego PSP do koordynacji danej dziedziny ratownictwa specjalistycznego + wyznaczona szkoła	Koordynator, dowódca grupy specjalistycznej	Doskonalenie i aktualizacja posiadanych oraz zdobywanie nowych wiadomości i umiejętności. Wymiana i upowszechnienie doświadczeń zawodowych.	1 raz / 2 lata
Ratownictwo techniczne				
Ratownictwo chemiczne i ekologiczne				
Ratownictwo wodno-nurkowe				
Ratownictwo wysokościowe				
Działania poszukiwawczo-ratownicze				

Każdy strażak pełniący nieetatową funkcję koordynatora lub dowódcy grupy specjalistycznej zobowiązany jest dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5).

Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony po przedłożeniu indywidualnej karty doskonalenia zawodowego, potwierdzającej udział w co najmniej 2 powyższych formach doskonalenia zawodowego. Zaliczenie dokonywane jest poprzez zatwierdzenie indywidualnej karty doskonalenia zawodowego.

Szkoła wydaje uczestnikom zaświadczenia zgodnie z wewnętrznymi ustaleniami i wzorami.

3.3. Organizacja doskonalenia zawodowego kierowników jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej

Poziom komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.

Komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej odpowiada za organizację doskonalenia zawodowego dla komendantów powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej.

Proces doskonalenia zawodowego należy realizować w formie stacjonarnej lub online m. in. poprzez:

- ćwiczenia dowódczo-sztabowe,
- narady, odprawy służbowe, odprawy szkoleniowe,
- konferencje, seminaria.

Poziom centralny.

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej odpowiada za organizację doskonalenia zawodowego dla komendantów wojewódzkich i komendantów szkół Państwowej Straży Pożarnej oraz dyrektorów biur i komórek równorzędnych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

Proces doskonalenia zawodowego należy realizować w formie stacjonarnej lub online m. in. poprzez:

- ćwiczenia dowódczo-sztabowe,
- narady, odprawy służbowe, odprawy szkoleniowe,
- konferencje, seminaria.

Dodatkowo Akademia Pożarnicza oraz pozostałe Szkoły PSP, na podstawie diagnozy potrzeb zebranych przez biuro właściwe do spraw szkolenia KG PSP, może realizować dla kadry kierowniczej i dowódczej PSP następujące formy doskonalenia zawodowego m. in. poprzez:

- studia podyplomowe (APoż),
- szkolenia doskonalące z zakresu kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie taktycznym i strategicznym (APoż),
- szkolenia doskonalące z zakresu kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie interwencyjnym i taktycznym (CS PSP/SA PSP – wszystkie),
- konferencje, seminaria w formie stacjonarnej lub online.

Każdy kierownik jednostki organizacyjnej PSP zobowiązany jest dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5).

Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony po przedłożeniu indywidualnej karty doskonalenia zawodowego, potwierdzającej udział w co najmniej 2 powyższych formach doskonalenia zawodowego. Zaliczenie dokonywane jest poprzez zatwierdzenie indywidualnej karty doskonalenia zawodowego.

3.4. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków wykonujących zadania związane z udziałem w działaniach ratowniczych

O potrzebie, formie i częstotliwości uczestnictwa strażaka w poniższych formach doskonalenia zawodowego realizowanych w komendach/szkołach decyduje kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej.

Proces doskonalenia zawodowego dla strażaków wykonujących zadania związane z udziałem w działaniach ratowniczych w komendach powiatowych/miejskich/wojewódzkich/szkołach Państwowej Straży Pożarnej, może być realizowany poprzez:

- udział/organizację ćwiczeń,
- udział/organizację ćwiczeń dowódczo-sztabowych,
- udział/organizację narad, odpraw, odpraw służbowych, odpraw szkoleniowych,
- udział w seminariach i konferencjach,
- udział w pracach komisji i zespołów zadaniowych,
- prowadzenie szkoleń dla podmiotów KSRRG,
- realizację zadań na rzecz poprawy bezpieczeństwa, w tym akcji profilaktycznych i edukacyjnych o charakterze społecznym,
- publikacje z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- samodoskonalenie.

Dodatkowo kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej, na wniosek bezpośredniego przełożonego strażaka, może go skierować na taką formę doskonalenia zawodowego, która odpowiadać będzie jego indywidualnym potrzebom, m. in. na:

- szkolenia doskonalące organizowane przez ośrodki szkolenia, o których mowa w pkt. 2.2. przedmiotowych zasad,
- warsztaty szkoleniowe organizowane przez ośrodki szkolenia, o których mowa w pkt. 3.1 przedmiotowych zasad,
- szkolenie doskonalące z zakresu kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie interwencyjnym i taktycznym (realizowane przez CS PSP/SA PSP - wszystkie).

Każdy strażak codziennego rozkładu czasu służby wykonujący zadania związane z udziałem w działaniach ratowniczych zobowiązany jest dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w indywidualnej karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5).

Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony po przedłożeniu indywidualnej karty doskonalenia zawodowego, potwierdzającej udział w co najmniej 2 powyższych formach doskonalenia zawodowego. Zaliczenie dokonywane jest poprzez zatwierdzenie indywidualnej karty doskonalenia zawodowego.

3.5. Organizacja doskonalenia zawodowego strażaków niewykonujących zadań związanych z udziałem w działaniach ratowniczych i pracowników cywilnych.

Doskonalenie zawodowe strażaków Państwowej Straży Pożarnej pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby niewykonujących zadań związanych z udziałem w działaniach ratowniczych oraz pracowników cywilnych dotyczy w szczególności dziedzin pracy i realizowanych zadań służbowych.

Należy je realizować w formie stacjonarnej lub online m. in. poprzez:

- szkolenia,
- narady i odprawy szkoleniowe,
- konferencje, seminaria,
- prace komisji i zespołów zadaniowych,
- publikacje z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- superwizje dla psychologów PSP.

Za organizację doskonalenia zawodowego dla strażaków i pracowników cywilnych odpowiada kierownik jednostki organizacyjnej PSP. Podsumowanie procesu doskonalenia zawodowego realizowane jest obowiązkowo dla wszystkich strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby oraz pracowników cywilnych i powinno nastąpić nie rzadziej niż raz na rok.

Każdy strażak codziennego rozkładu czasu służby niewykonujący zadań związanych z udziałem w działaniach ratowniczych oraz pracownik cywilny zobowiązany jest dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w indywidualnej karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5).

Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony po przedłożeniu indywidualnej karty doskonalenia zawodowego, potwierdzającej udział w co najmniej 2 powyższych formach doskonalenia zawodowego. Zaliczenie dokonywane jest poprzez zatwierdzenie indywidualnej karty doskonalenia zawodowego.

3.6. Organizacja doskonalenia zawodowego kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia

Doskonalenie zawodowe przeznaczone jest dla kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia. Doskonalenia dla tej grupy odbiorców realizują szkoły Państwowej Straży Pożarnej oraz biuro właściwe do spraw szkolenia Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Doskonalenie organizowane jest przez wszystkie szkoły na poziomie podstawowym oraz zgodnie z przypisanymi specjalizacjami dla dziedzin ratowniczych na poziomie specjalistycznym.

Celem organizacji doskonalenia zawodowego dla wykładowców i instruktorów jest przygotowanie ich do prawidłowej realizacji szkoleń, jak również poszerzenie ich wiedzy i umiejętności w obszarach szkoleniowych.

Doskonalenie zawodowe należy realizować w formie stacjonarnej lub online m. in. poprzez:

- szkolenia,
- warsztaty metodyczne,
- warsztaty tematyczne,
- konferencje, seminaria,
- studia podyplomowe,
- narady i odprawy szkoleniowe,
- prace komisji i zespołów zadaniowych,
- publikacje z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Za przygotowanie oferty szkoleniowej odpowiadają szkoły nadzorujące daną specjalizację, a oferta wpisywana jest do planu pracy dydaktycznej.

Dopuszcza się organizację różnych form doskonalenia zawodowego przez szkoły poza wskazanym zakresem tematycznym w uzgodnieniu z biurem właściwym do spraw szkolenia Komendy Głównej PSP.

Każdy strażak z kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia zobowiązany jest dokumentować udział w formach doskonalenia zawodowego w indywidualnej karcie doskonalenia zawodowego (załącznik nr 5).

Zaliczenia jednorocznego cyklu doskonalenia zawodowego dokonuje bezpośredni przełożony po przedłożeniu indywidualnej karty doskonalenia zawodowego, potwierdzającej udział w co najmniej 2 powyższych formach doskonalenia zawodowego. Zaliczenie dokonywane jest poprzez zatwierdzenie indywidualnej karty doskonalenia zawodowego.

4. Załączniki

DZIENNIK

DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NA ROK 20.....

Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej

.....
(nr JRG, miejscowość)

.....
(nazwa jednostki organizacyjnej)

Plan zatwierdził:

(Kierownik jednostki organizacyjnej PSP, data, podpis i pieczęć)

RAMOWY PLAN I REALIZACJA DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W JRG NA ROK

PLAN			REALIZACJA <i>(kolumny tabeli uzupełniane po zakończeniu miesiąca, w którym realizowano doskonalenie zawodowe)</i>														
LP.	OBSZAR		Liczba godzin w roku	STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC	LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ	Suma godzin	
	NAZWA	SKRÓT															
1.	Sprzęt do działań ratowniczo-gaśniczych	SDRG															
2.	Ratownictwo medyczne	KPP															
3.	Ratownictwo techniczne	RT															
4.	Ratownictwo chemiczne i ekologiczne	CHEKO															
5.	Ratownictwo wodne - w tym lodowe	ROW															
6.	Ratownictwo wysokościowe	RWZP															
7.	Działania poszukiwawczo-ratownicze	DPRP															
8.	Taktyka zwalczania pożarów	TZP															
9.	Ćwiczenia na obiektach	ĆO															
10.	Wychowanie fizyczne	WF															
11.	Inne (dopuszcza się inne obszary doskonalenia zawodowego w zależności od potrzeb JRG np. Służba w PSP, Zagadnienia BHS, Psychoedukacja, łączność itp.).	IN															
łącznie zaplanowano:																łącznie zrealizowano:	

Plan opracował:

(Dowódca JRG PSP data, podpis i pieczęć)

Plan zatwierdził:

.....
(Kierownik jednostki organizacyjnej PSP, data, podpis i pieczęć)

PLAN I REALIZACJA ĆWICZEŃ DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NA OBIEKTACH NA ROK

PLAN			REALIZACJA						
Lp.	NAZWA, RODZAJ, ADRES OBIEKTU	PLANOWANY MIESIĄC ĆWICZEŃ	DATA REALIZACJI I PROWADZĄCY						UWAGI
			Zmiana I		Zmiana II		Zmiana III		
			DATA	STOPIEŃ, IMIĘ i NAZWISKO, podpis	DATA	STOPIEŃ, IMIĘ i NAZWISKO, podpis	DATA	STOPIEŃ, IMIĘ i NAZWISKO, podpis	
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									

Plan opracował:
(Dowódca JRG PSP data, podpis i pieczęć)

Plan zatwierdził:

(Dowódca JRG PSP, data, podpis i pieczęć)

PLAN I REALIZACJA DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W JEDNOSTCE RATOWNICZO-GAŚNICZEJ NA MIESIĄC.....DLA ZMIANY

PLAN				REALIZACJA		
Data	Obszar - skrót	Temat zajęć planowanych	Liczba godzin	Godziny realizacji	Stopień, imię, nazwisko, podpis	Uwagi (np. powód braku realizacji, zmiana tematu, itd.)
12.11.2023	WF	Zajęcia sportowe.	1	9:00-9:45	st. ogn. Janusz Nowak	
15.11.2023	CHEKO	Wyposażenie jednostek PSP w ramach zakresu podstawowego rat. chem-eko.	3	10:00 – 12:15	kpt. Jan Kowalski	
	WF	Zajęcia sportowe.	1	9:00-9:45	st. ogn. Janusz Nowak	
18.11.2023	TZP	Rozwinięcia bojowe.	3			Zamiana tematu – decyzja D-cy JRG
	WF	Zajęcia sportowe.	1	9:00-9:45	st. ogn. Janusz Nowak	
21.11.2023	CHEKO	Procedura postępowania z niezidentyfikowaną przesyłką.	3			Zajęcia nie odbyły się z uwagi na długotrwałe działania rat.-gaś. – decyzja D-cy JRG
	WF	Zajęcia sportowe	1			
24.11.2023	KPP	RKO u dorosłych, dzieci i niemowląt	3	10:00-10:45 12:00-13:30	kpt. Jan Kowalski	
	WF	Zajęcia sportowe	1	9:00-9:45	st. ogn. Janusz Nowak	

PLAN				REALIZACJA		
Data	Obszar - skrót	Temat zajęć planowanych	Liczba godzin	Godziny realizacji	Stopień, imię, nazwisko, podpis	Uwagi (np. powód braku realizacji, zmiana tematu, itd.)
...						
...						
...						
Realizacja dodatkowych tematów szkoleniowych lub zajęć zastępczych – część tabeli do uzupełnienia w trakcie trwającego miesiąca						
Data	Obszar - skrót	Temat zajęć DODATKOWYCH lub ZASTĘPCZYCH	Liczba godzin	Godziny realizacji	Stopień, imię, nazwisko	Uwagi
15.11.2023	RWZP	Podstawowe węzły w ratownictwie wysokościowym.	1	15:00-15:45	kpt. Jan Kowalski	Decyzja D-cy JRG
18.11.2023	KPP	RKO u dorosłych, dzieci i niemowląt	3	10:00-12:15	kpt. Jan Kowalski	
24.11.2023	IN	Szkolenie dot. bezpieczeństwa strażaków podczas dojazdu do miejsca zdarzenia.	1	17:00-17:45	kpt. Jan Kowalski	Rozkaz KW nr 123456

- wpisy w kolorze niebieskim – przykładowe wpisy w dzienniku.

Część sporządzana przed ćwiczeniami

Zatwierdzam:

.....
(Kierownik jednostki organizacyjnej)**DOKUMENTACJA ĆWICZEŃ Nr/20.....****1. Nazwa i adres instytucji / miejsca / obiektu ćwiczeń:**

Wpisz dane obiektu

2. Temat (cel główny ćwiczeń):

Wpisz temat ćwiczeń

3. Cele szczegółowe:

a. Wymień cele

4. Opis zdarzenia:

Opisz zdarzenie

5. Założenie do ćwiczeń:

Opisz założenie do ćwiczenia

6. Planowane siły i środki:

Jednostka	Pojazd / sprzęt	Obsada	Nr operacyjny

Inne podmioty planowane do ćwiczeń:

Wymień inne podmioty

Sposób alarmowania sił i środków:

Opisz sposoby alarmowania

Punkty koncentracji:

Podaj punkty koncentracji

7. Istotne uwagi dot. prowadzenia ćwiczeń (warunki terenowe, sposób zaopatrzenia wodnego, występujące zagrożenia i środki ochrony ratowników, zabezpieczenie medyczne, itp.):

Podaj uwagi do prowadzenia ćwiczenia

8. Sposoby i środki pozoracji:

Opisz pozorację

9. Termin ćwiczeń:

Data: wprowadzić datę, godz. rozpoczęcia: GG:MM, godz. zakończenia: GG:MM,

10. Szkic sytuacyjny terenu ćwiczeń z rozwinięciem bojowym – w załączeniu.

11. Wykaz osób funkcyjnych ćwiczeń:

- a. **Kierownik ćwiczeń** – stopień, Imię i Nazwisko,
- b. **KDR** – stopień, Imię i Nazwisko,
- c. **Dowódca OB** – stopień, Imię i Nazwisko, (wg założeń)
- d. **Główny rozjemca** – stopień, Imię i Nazwisko (wg potrzeb).

Wprowadź miejscowość, wprowadź datę.,

sporządził: wprowadź stopień, Imię i nazwisko sporządzającego dokument

Część sporządzana po zakończeniu ćwiczeń

Zatwierdzam:

.....
(Kierownik jednostki organizacyjnej)

12. Uwagi i wnioski z realizacji celów:

- a. Wpisz uwagi i wnioski

13. Uwagi i wnioski dotyczące możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych:

- a. Wpisz uwagi i wnioski

14. Karta manipulacyjna ze zdarzenia - wydruk z SWD PSP (w załączeniu).

Kierownik ćwiczeń

.....
podpis

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa

Adres

Kieruję Panią/Pana
(stopień, imię i nazwisko)

Nr identyfikacyjny/ewidencyjny PSP

na warsztaty szkoleniowe dla

.....

Realizowane w terminie odr. do.....r.

W
(nazwa ośrodka szkolenia)

Oświadczam, że kierowany / -a posiada:

- a) kwalifikacje ratownika, aktualne na czas trwania szkolenia, zgodne z wymaganiami określonymi w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
- b) kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, aktualne na czas trwania szkolenia,

oraz kierowany / -a:

- c) nie posiada przeciwwskazań do pełnienia służby na stanowiskach bezpośrednio związanych z działaniami ratowniczymi,
- d) posiada orzeczenie komisji lekarskiej lub zaświadczenie lekarskie potwierdzające okresowe badanie lekarskie, aktualne na czas trwania szkolenia,
- e) ukończył co najmniej szkolenie podstawowe w zawodzie strażak lub równorzędne.

.....
(miejsowość, data)

.....
(pieczęć i podpis kierującego na szkolenie)

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
stopień, imię (imiona) i nazwisko

Nr identyfikacyjny / ewidencyjny PSP

ukończył/a

warsztaty szkoleniowe dla

przeprowadzone w

w okresie od r. do r.

według programu z dniar.

zatwierdzonego przez

.....
(miejsowość) dnia r.

Organizator

Nr

.....
(pieczęć, podpis)

Zaliczam:

.....
(bezpośredni przełożony)**INDYWIDUALNA KARTA
DOSKONALENIA ZAWODOWEGO**

IMIĘ i NAZWISKO

ROK

KATEGORIA

 1 codzienny rozkład czasu służby / pracownik cywilny **3** biorący udział w działaniach ratowniczych **5** etatowa obsada stanowiska kierowania **2** koordynator dziedzin ratownictwa specjalistycznego **4** dowódca grupy specjalistycznej **6** nieetatowa obsada stanowiska kierowania

lp.	data	temat	nr kategorii
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

podpis właściciela karty:

SPRAWOZDANIE

z realizacji doskonalenia zawodowego komend powiatowych (miejskich) i szkół PSP
za rok _____

(nazwa jednostki organizacyjnej)

Strażacy jednostek ratowniczo-gaśniczych pełniących służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby		Strażacy i pracownicy cywilni podlegający procesowi doskonalenia zawodowego według indywidualnych kart doskonalenia zawodowego	
Liczba zaplanowanych godzin doskonalenia zawodowego	Liczba zrealizowanych godzin doskonalenia zawodowego	Liczba osób podlegających procesowi doskonalenia zawodowego	Liczba osób, które zrealizowały kryterium minimalnej liczby przedsięwzięć na zajmowanym stanowisku

.....
(kierownik jednostki organizacyjnej)

SPRAWOZDANIE

z realizacji doskonalenia zawodowego komend wojewódzkich PSP i biur KG PSP
za rok _____

(nazwa jednostki organizacyjnej lub biura)

Strażacy i pracownicy cywilni podlegający procesowi doskonalenia zawodowego według indywidualnych kart doskonalenia zawodowego	
Liczba osób podlegających procesowi doskonalenia zawodowego	Liczba osób, które zrealizowały kryterium minimalnej liczby przedsięwzięć na zajmowanym stanowisku

.....
(kierownik jednostki organizacyjnej lub
dyrektor biura KG PSP)